

Klippfiskurin í krambúðunum í Valporaiso í Chile kostar 5--6 kr. kilo og meiri.

Norðmenn gera handilsavtalu við Chile.

Undan krignum varð nógv tosað um at selja føroyskan klippfisk til Suðuramerika. Men har varð ávíst nógvir meinbogar. Tað heita veðurlagið og tann langi vegurin gjördu, at serliga dyr og vandalig innpakking mátti verða havd.

Men Íslendingar og Norðmenn seldu og handlaðu har suðuri, og Norðmenn gera seg nú aftur til at fáa handilsavtalu við Chile í Suðuramerika.

Norðmenn hava altíð havt stóran handilsflota, og skip teirra hava siglt øll heimsins höv og vitjað allar verðsins havnir. Eisini til Valporaiso í Chile komu nógv norsk skip undan krignum. Henda sigling varð stæðgað av krignum, men nú tekur hon við aftur. Tað gevur útlendskan pening til Noreg at sigla fyri aðrar tjóðir, og kunna teir so fyri henda pening keypa vörur, teim tróta. Chile hevur nógv, Noreg trýtur. Frukta, fyrst og fremst, men eisini m. a. hamp og kraftfóður. Og Chile kann taka fisk og tað ið gjørt verður úr fiski frá teimum.

Fólkið keypir nógvan klippfisk har. Hann verður nóg seldur í fóstutiðini. Men dyrur er hann. 5—6 kr. kilo og meira.

Landið har er sera fruktugt, men tað er regnið, ið trýtur. Tað regnar nóg tveir mánaðar av árinum; men so

kemur turringurin, og hann kann gera enda á grøðini. Teir leiða vatn frá vatnum úr teimum stóru kavafonnunum, sum liggja uppi í Andeffjöllunum, men ikki er tað nógmið.

Samfelagsviðurskipti og arbeiðisviðurskipti eru ikki góð, sigur norskur blaðmaður. Hin fátæki landarbeiðarin letur børn síni út til arbeiðis og ganga so ikki í skúla. Av 800.000 skúlskyldugum börnum gingu bert 300.000 í skúla. Eisini búgva tey so langt burtur frá skúla, og samferðsluviðurskiptini eru vánalig, so foreldrini hava ikki ráð at senda börnini so langt burtur. Men hóast skúlin liggur tætt við heimið, so er fátækdómurin so stórur, at börnini mugu verða send út at forvinna og fara ikki í skúlan.

Hesin blaðmaðurin sigur, at mannemunurin er óføra stórur í Chile. Arbeiðisfólk hava tað ringt, og politiskt eru tey ósamd. Men tað eru tekin á, at tey eru við at vakna. Maður har vil ikki trúgva um arbeiðisviðurskiptini t.d. í Noreg. Hann sigur tað er lygn. Hann hevur vant seg at hugsa, at allastaðni er nakað sama lag sum har hjá honum sjálvum.

Týskarar hava verið nógvir har og ógvuliga ráðarikir. Teir eru nú við at seta hövðið fyri seg aftur.

Stættastríð.

Vegna plásstrot hevur greinin ligið nakað leingi.

Soleingi sum tilikir menn sum kapitalisturin »P« í »Føroyatíðindi« föra orðið í politikki, soleingi hava vit stættastríð. Tilverri visir tað seg, sum at hesin kapitalisturin hevur nógvar í sínum parti enn í dag, og tí er so ófríðaligt víða hvar um heimin.

Sum kunnugt er eitt av hövudsboðum í teirri marxistisku læruni tað, at arbeiðarin á sjógvi og landi skal fáa fullt virði fyri sitt sleip og stríð. Arbeiðarar um allan heimin fylkist, standið øxl móti øxl, lyftið í felag, gerið tykkum til harrar yvir arbeiðsambodunum, framleiðslutólunum og framleiðsluevnum, tí tá fyrstani fáa tit allan ágóðan óskerdan.

Her á landi hava vit, sum hava talað og skrivað fylgjandi hesi læru, fært fram, at fiskimenn og arbeiðarar í felag skulu eiga teirra skip, bátar, krambúðir, pakkhús, turkíhús, turkipláss etc., sjálvir selja og keypa í felag, styðjaðir av landsins stjórn sjálvanda. Hetta letur seg ikki gera soleingi, sum sambands- og fólkaflokkskapitalistarnir sita við fleirtalinum á Føroya lögtingi. Tað eru vit greiðir yvir; men fyri tí vilja vit halda áfram at peika á, at soleiðis skuldi tað verið, bara marxistar finga fleirtal her á landi.

Komu vit so langt, at arbeiðarar á sjógvi og landi kundu sjálvir átt arbeiðsambodini, serliga skip og annað, sum omanfyri er nevnt, so áttu arbeiðarar eisini allan ágóðan minus útreiðslurnar. Tá var einki at klandrast um, og so var einki stættastríð. Hvussu jarðarviðurskiptini skuldu skipast, leggi eg ikki í at koma so nóg inn á her; men sjálvanda eiga hesi viðurskipti at skipast á sama hátt sum sjóvinnuviðurskiptini. Viðvikjandi sjóvinnuni er tað so nóg lættari, tí havið er allramannaogn, so har kunna fiskimenn gera seg til harra í somu løtu, sum teir eiga framleiðslutólini, tí har er fri atgongd til framleiðsluevnið.

Huldumaðurin »P.« er av aðrari áskodan og förir fram hetta, sum her er endurprentað: »Danbjörg sigur í »Socialinum«, at tað er órskapur at trælast um, hvussu nóg procent fiskimenn skulu fáa av fiski, teir sjálvir hava veitt. Eftir socialistiskum reglum skulu teir sjálvandi hava øll 100 procentini aftaná, at útreiðslurnar eru frádrignar; gera teir tað í A.T.« — »P.« endar greinina við at siga, at hetta er tað bera tvæll, og at Karl Marx

vildi vent sær í grøvini við at kunnað frætt hetta.

Tann hugsan, ið »P.« her leggur fyri dagin, má væl vera tann, at tað er og verður ógjörlikt hjá arbeiðarum og fiskimönnum at gerast eigarar av skipum og øllum tí, sum eg í áðni nevndi. Tí hann meinar væl ikki, at teir fiskimenn, sum eiga ambodini sjálvir skulu fara at býta burturav ágóðanum til aðrar — undantikið arbeiðslónir og tilíkt, men tað er roknað við í útreiðslunum, sum sjálvandi skulu dragast frá.

Tá ið »P.« nevnrir A.T., so er hartil at siga, at arbeiðsfolk og fiskimenn, sum eiga A.T., eiga eisini allan ágóðan minus útreiðslurnar — sjálvandi. So tá ið »P.« spyr: »Gera teir tað í A.T.?«, so er einki annað svar enn ja. Nakað annað er, at ágóðin — ella partur av honum verður nýtt til at økja drifina við. Tað er rætt og í lagi — soleiðis sum tað eigur at vera.

»P.« og aðrir megu læra seg at koma burtur frá teirri gomlu hugsjónini, sum var tann, at nakrir fáir ríkmenn skulu eiga framleiðsluevnið, framleiðslutólini og allan ágóðan, soleiðis at teir bara býta arbeiðarunum á sjógvi og landi ein part burtur av. Hesin partur er sum oftast so lítill, at arbeiðarin bara anir og er so dánt arbeiðsförur, meðan hinir fáa tann stóra partin og hava ráð til alt. Her er talan um stættarmun eftir stórum málstokki, og hesin stættarmunir má föra til stríð — niðurbrótandi stættarstríð, og tí ræður um at rudda stættarmunin burtur. Tað gerst best á tann hátt, at landið yvirtekur bankar og tryggingar og tey stórstu virkini, sum arbeiðsmanna og fiskimannasamtökur ikki eru förar at yvirtaka, meðan cooperativar samtökur yvirtaka so nóg, sum tær eru förar fyrri. Hesar cooperativu og landsfyrirtekur arbeiða so saman hond í hond til landsins og fólksins frama — ikki bert til frama fyrri nakrar fáar, men fyrri fjöldina, fyrri heildina, fyrri alt Føroya fólk. Tá fyrst kunna Føroyingar av sonnum ráða í Føroyum, og tá verður gott at liva her.

Arbeiðarar á sjógvi og landi fylkist.

J. H. Danbjörg.

Guttorm Eysturoy.

Eg sá at tit skrivaðu nökur orð um Guttorm Eysturoy. Tann mannin nýtast tit lítið at leggja í, politikki viðvikjandi. Var tað ikki hann sum ein dagin setti seg sum stillari til ein politisk-an flokk og dagin eftir leyp yvir í ein annan. Slikar menn má fólk vera liðug við, í al fall í politikki.

Áskodari og áheyrari.

Skipafelagið Føroyar

Telefonir 209 171 274

Tórshavn

AKTIESELSKABET

FØROYA BANKI

HOVEDKONTOR
THORSHAVN

Stiftet 1906

A FDELING:
TRANGISVAAG

Aktiekapital og Reserver ca. Kr. 1.800.000
Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid Kl. 11—3.

Lørdag 11—2.